

mer at skaffe Eieren Sikkerhed for, at det kun er virkelig nyttige Forbedringer ved hans Eiendom, han ved at erholde den tilbageleveret skal vederlægge, og kun med det Besøb, for hvilket han maa antages derved virkelig at erholde en sand Valuta. Med saadan Begrænsning og Betryggelse antager Udvalget, at ikke blot en høi Grad af Billighed taler for, at Fæstereu erholde Bederlag for den en Andens Eiendom af ham tilførte Bærdiførgelse, (der saaledes danner Modfæstningen til den Erstatningspligt, der paahviler ham for dens Forringelse), men at dette i det Hele ogsaa maa være i selve Eieren's Interesse. Under normale Forhold er det nemlig ikke Eieren, men den paafølgende Fæster, som gennem en høiere Indfæstningssum eller forøget aarlig Afgift vil komme til at vederlægge Fæstesteds Bærbi, og Eieren synes da ikke at kunne beklage sig over, at dette Bederlag tilskylder den, hvem Forbedringerne skyldes, og uden hvis Arbeide og Udlæg hverken den eller Bederlaget for samme vilde være tilstede. Men selv hvor Conjuncturerne enten maatte hindre Eieren i at lægge denne Udgift paa den nye Fæster, eller tillade ham at lade den samme Forhøielse af Fæsteafgifterne indtræde, om Forbedringen end ikke var tilveiebragt — selv i de Tilfælde, hvor det altsaa er Eieren, der kommer til at betale, hvad hans Eiendom har vundet, vil han, Sagen betragtet i sin Almindelighed, være vel tjent dermed. Det maa nemlig erindres, at om Forlaget end ikke indskrænker sig til de større og kostbarere Grundforbedringer, er det dog væsentlig for dem, at det har Betydning, ligesom Trangen til en saadan Regel — her som i andre Lande — nærmest er fremkaldt ved de nyere Culturmetoder (saasom Affvinning og Overrisling), der kræve et stort Capitaludlæg, som først i en længere Marccælle kan vindes tilbage, men hvis Anvendelse medfører en betydelig Førgelse af Jordens Productionsevne. Saadanne Forbedringers Indførelse paa Fæstegodsset møder allerede en stor Vanskelighed derved, at Fæstereu har en naturlig Tilbøielighed til hellere at opsamle, hvad han fortjener, til en Capital, hvoraf hans Børn efter ham kunne betale en ny Indfæstning, end at anvende det til Forbedring af Gaarden, hvorved vel dennes Bærbi vil forøges, men

dens Erhvervelse for hans Efterladte forbyres; men de ville saa godt som umuliggjøres, hvis der ikke aabnes den, som skal gjøre Arbeidet og tilveiebringe Udlægget, Udsgt til af den, som kommer til at høste Frugten deraf, at erholde nogen Erstatning. Godseierne ere derfor interesserede i, at Fæstegodsset, der repræsenterer en saa stor Deel af deres Formue, ikke udelukkes fra Deelagtighed i de Fremstribt, Landbruget gjør, og der kan fra deres Side saameget mindre have Betænkelse ved en Bestemmelse, som dertil maa ansees for nødvendig, som den praktiske Følge deraf kun ganske undtagelsesviis vil blive en virkelig Udbetaling af en tilkjendt Erstatningssum, men kun, at den afbøde Fæsters Efterladte i Concurrence med Fremmede i denne Erstatningsret vilde have en Støtte i deres Underhandling om Stedets Overdragelse til nyt Fæste. At det almene Vel vil fremmes ved, at en Hindring borttrykkes for Fremgangen af Landets vigtigste Næringsvet paa saa betydelig en Deel af Landets Territorium, behøver ingen Udvikling.

Det er af de her anthede Grunde, at Udvalget skal foreslaae en Bestemmelse, der, saavidt skjønnes, kun er en Anvendelse af almindelige Retsgrundsætninger og kun en Udvidelse af et i den bestaaende Lovgivning udtalt Princip, hvis Virksomhed paa nye Forhold paa kaldes af den nye Tids Krav. At det Samme maa komme til Anvendelse med Hensyn til den ved Afstræbelsen i Jorden nedlagte Sæd, synes saa meget mere billigt, som den utvivlsomt vilde tilhøre Fæsterens Bo, hvis den endnu henlaae i Loden. At der endelig tages en almindelig Bestemmelse om Tiden for Fratræbelsen, turde vel være mindre nødvendigt, da Sagens naturlige Medfør alt har tilveiebragt en Sædvane, omtrent som den, der her foreslaaes ophøiet til Lov; men det turde dog være hensigtsmæssigt, naar der dog er Tale om at forbedre den bestaaende Fæstelovgivning, at udfylde et saadant Hul i det hele System ved en klar og billig, almindelig Bestemmelse.

Al Indstillingerne vil det sees, at medunderteignede Larsen og Milling deels i enkelte Punkter ere afvegne fra Fleertallets Forslag, deels selv